

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

EFTERRETNINGER

OM

HORSENS LÆRDE SKOLE

I

SKOLEAARET 1863—64.

UDGIVNE SOM INDBYDELSESSKRIFT

TIL

AARSPRØVEN OG AFGANGSPRØVERNE

I JUNI OG JULI 1864

AF

Prof. F. C. C. BIRCH,

SKOLENS RECTOR.

HORSENS.

H. FOGHS BOGTRYKKER

1864.

I. Examinier.

1. Aarsprøven 1863 afholdtes fra 9de til 20de Juli overensstemmende med det i forrige Aars Program meddelte Schema. Efter tilendebragt Prøve opflyttedes af 6te Klasses 6 Disciple 5 i 7de Kl., af 5te Klasses 11 Disciple 6 i 6te Kl., af 4de Klasses 11 Disciple 8 i 5te Kl., af 3die Klasses 20 Disciple 15 i 4de Kl., af 2den Klasses 22 Disciple 20 i 3die Kl., af 1ste Klasses 7 Disciple 4 i 2den Kl.

2. Afgangsprøven 1863. Ifølge Ministeriets Bestemmelse i Skrivelse af 10de Juni f. A. foretoges den skriftlige Prøve her, ligesom ved de øvrige lærde Skoler, den 23de, 25de og 26de s. M. Da det ved samme Skrivelse var tilkjendegivet, at Undervisningsinspecturen dette Aar ikke vilde faae Leilighed til at overvære Afgangsexamen her ved Skolen, og at Ministeriet saaledes maatte have det overladt til Rector selv overensstemmende med de gjældende Bestemmelser at anordne det Fornødne med Hensyn til den mundtlige Prøves Afholdelse, foretoges denne i Forbindelse med Skolens Aarsprøve i den i forrige Aars Program angivne Orden.

Telegraphbestyrer, Overkrigscommissair Børgesen deltog med vedkommende Skolens Lærere i Censuren over Prøverne i Fransk, Mathematik og Naturlære.

Charactererne for de Candidater, der efter at have bestaaet Prøvens anden Del afgik til Universitetet, findes anførte paa omstaaende Liste.

Candidatene.	Afgangsprøvens 1ste Del.				Afgangsprøvens 2den Del.								Hebraisk.			
	Tydk.	Fransk.	Geographi.	Naturhist.	Dansk.	Latin, skriftl.	Latin, mndtl.	Græsk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.		Naturkære.		
1. H. F. Paludan (opt. i 1. Kl. 1855, 17 ³ / ₄ Aar gl.)	Ug.	Mg.	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	”	<i>Første Char. med Udmerk.</i>
2. H. A. Meisler (opt. i 3. Kl. 1857, 19 ¹ / ₄ Aar gl.)	Ug.	Mg.	Mg.	G.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	”	<i>Første Charakter.</i>
3. P. Tommerup (opt. i 1. Kl. 1855, 18 ³ / ₄ Aar gl.)	Ug.	Mg.	Ug.	Ug.	G.	Mg.	Mg.	Ug.	Ug.	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	<i>Første Charakter.</i>
4. O. E. Paludan (opt. i 4. Kl. 1858, 19 Aar gl.)	G.	Tg.	Mg.	Mg.	G.	G.	Tg.	G.	Mg.	Tg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Tg.	<i>Anden Charakter.</i>
5. F. V. Grinner (opt. i 1. Kl. 1854, 18 ¹ / ₂ Aar gl.)	Mg.	Tg.	G.	Mg.	G.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Tg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	”	<i>Anden Charakter.</i>
6. F. A. de Roepstorff (opt. i 5. Kl. 1860, 21 ¹ / ₄ Aar gl.)	Mg.	Ug.	G.	Mg.	G.	Tg.	Tg.	Tg.	Ug.	G.	Mg.	G.	G.	G.	”	<i>Anden Charakter.</i>
7. L. P. Fabricius (opt. i 1. Kl. 1855, 19 Aar gl.)	Mg.	G.	Mg.	Mg.	G.	G.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	<i>Første Charakter.</i>

3. **Halvaarsprøven 1864** afholdtes fra 5te til 11te Februar paa samme Maade og omtrent i samme Omfang som i 1863.

II. Skolens Disciple.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Disciplenes Antal 94. Af disse bleve foruden de forannævnte 7 Candidater, der dimitteredes til Universitetet, endnu 13 andre udmeldte af Skolen, dels før det nye Skoleaars Begyndelse dels i Løbet af samme, nemlig B. C. Fischer og O. P. H. C. Ritto (begge ikke-studerende) af 5te Klasse; A. Rosing, R. T. Bøttger, J. A. E. Seidel (alle ikke-studerende) og V. Carstensen af 4de Klasse; S. J. Boesen, J. L. Møller, A. M. Brandt, F. S. Ritter og N. C. F. Jochumsen (de tre sidstnævnte ikke-studerende) af 3die Klasse; S. Heide af 2den og G. P. Nielsen af 1ste Klasse. 1 Discipel, C. J. M. Soele af 4de Klasse, er afgaaet ved Døden. Derimod ere 23 nye optagne, saa at Skolen fortiden tæller 96 Disciple (46 indenbyes og 50 udenbyes), der efter Censuren for afvigte Mai Maaned ere ordnede i de forskjellige Klasser saaledes, som efterstaaende Liste udviser. Ved de nyoptagne er Fædrenes Stilling og Opholdssted angivet i Parenthes.

VII Klasse.

1. H. G. S. Sabroe. 2. P. T. Sveistrup.
3. H. A. Rosendahl. 4. H. C. Møller. 5. P.

S. Christensen. 6. P. Sveistrup. 7. J. M. Secher. 8. J. N. Zahrtmann. 9. H. A. I. Jensen. 10. M. C. Nielsen. 11. H. E. J. Mylord. 13. A. H. Dændler. 14. H. H. L. Seligmann. 15. A. V. Kruse.

VI Klasse.

1. A. G. Linde. 2. N. F. Stegmann. 3. H. S. Cohn. 4. C. P. S. Neergaard. 5. C. D. E. Fog. 6. P. T. Madsen. 7. L. C. E. Jacobsen. 8. P. A. C. R. Wittrup (Pastor W. i Veile).

V Klasse.

1. V. A. Bruun. 2. M. J. Cohn. 3. H. P. Heide (ikke-studerende). 4. J. S. Bay (ikke-studerende). 5. L. F. S. Køster. 6. J. C. Paludan. 7. H. C. V. Køster. 8. J. M. Kirkeby. 9. M. H. Grabow. 10. H. L. Muth-Rasmussen. 11. A. Riber (Pastor R. til Aale og Tørring). 12. F. Glahn (ikke-studerende; Herredsfoged, Ovcrauditeur G. i Veile). 13. H. A. M. Koch.

IV Klasse.

1. O. N. Glarboe (Skolelærer G. i Torrild). 2. S. H. L. Jacobsen. 3. G. E. Meyer. 4. F. R. H. Bruun (Pastor B. i Sønderborg). 5. J. C. Thorborg. 6. V. T. Strange. 7. C. V. Boesen. 8. I. T. Secher (ikke-studerende). 9. J. M. F. Monberg (ikke-studerende). 10. F. L. Crone. 11. J. C. A. Christensen (ikke-studerende). 12. A. E. Rosendahl. 13. A. O. Haas

(ikke-studerende). 14. C. C. Boeck. 15. V. L. Jespersen (ikke-studerende). 16. O. Møller (ikke-studerende).

III Klasse.

1. N. C. M. Schandorff (Procurator S. i Svendborg). 2. G. L. Jespersen. 3. A. Dybdal (Pastor D. til Sennels). 4. J. L. Busch. 5. C. A. J. Neergaard. 6. C. M. Jespersen. 7. J. Cohn (ikke-studerende). 8. L. L. Søderberg. 9. N. P. Jensen. 10. B. E. V. Richter (ikke-studerende). 11. C. R. A. v. Jessen. 12. C. Waagepetersen. 13. F. C. Herskind. 14. F. C. V. Bjerre. 15. H. L. J. Sidenius. 16. C. F. Paludan (ikke-studerende). 17. O. J. P. D. Høst (ikke-studerende). 18. P. Rosenstand. 19. A. C. Petersen. 20. E. E. Hansen (ikke-studerende). 21. H. C. Fischer (ikke-studerende). 22. F. G. B. Worm (ikke-studerende; Proprietair W. til Kalsbøl). 23. I. Dessau (ikke-studerende).

II Klasse.

1. A. P. H. Birch. 2. R. C. Ekeroth. 3. H. C. E. J. Bønneløkke (Seminarilærer B. i Jellinge). 4. B. J. Atterup. 5. S. Bjerre. 6. J. H. Soele. 7. F. v. Arenstorff (Proprietair v. A. til Overgaard). 8. C. J. v. Arenstorff (Broder til foregaaende).

I Klasse.

1. L. F. Schmidt (Adjunct S. i Horsens). 2. A. H. Secher (Pastor S. i Ølsted). 3. O. R. Boeck.

4. C. G. Ritter (Kjøbmand R. i Horsens). 5. E. Maar (afg. Gaardeier Overkrigscommissair M. i Ny-Ørum). 6. A. Weiss. 7. E. Møller (Byfoged Justitsraad M. i Middelfart). 8. S. A. Fog (Kjøbmand F. i Horsens). 9. F. Hoé (Proprietair H. til Overgaard). 10. S. C. J. K. Nielsen (Fuldmægtig N. i Horsens). 11. P. Haas (Glarimester H. i Horsens). 12. M. Nathansen (Hestehandler N. i Horsens). 13. O. F. Møller (Forpagter M. paa Bygholms Mølle).

III. Lærersonalet.

Under 26de April d. A. blev Cand. theol. P. R. A. Herskind, der under 21de Februar f. A. var constitueret til Lærer ved Skolen, allernaadigst beskikket til Adjunct.

Som Fortsættelse af de i tidligere Indbydelseskrifter leverede biographiske Efterretninger om Skolens Lærere har Adjunct Herskind meddelt efterstaaende Noticer til Afbenyttelse i nærværende Beretning:

Peter Rasmus Andreas Herskind, Søn af Kjøbmand og svensk & norsk samt nederlandsk Viceconsul P. Herskind og Ane Marie Margrethe f. Petersen, er født i Aarhus den 30te Mai 1829. Efterat han i de første Barndomsaar tilligemed tvende Brødre havde nydt den omhyggeligste

Undervisning i Hjemmet under kjærlig Veiledning af Seminarist C. A. Møller, nu Skolelærer i Boddilskjær paa Bornholm, blev han 1840 indsat i Aarhus lærde Skole og dimitteredes 1848 til Universitetet, hvor han underkastede sig Examen artium med Characteren Laudabilis. Det følgende Aar bestod han anden Examen med samme Udfald, dyrkede dernæst det theologiske Studium og underkastede sig den 24de Januar 1856 theologisk Embedsexamen med Characteren Haud illaudabilis Iⁿⁱ gr. Da han forlød Fædrchjemmet for at gaae til Universitetsstaden, var han saa lykkelig at komme i Huset hos nu afdøde Conseilspræsident, dengang Høiesteretsadvocat, C. E. Rotwitt, og aldrig skal han glemme den hjertelige Velvillie, Deltagelse og Kjærlighed, som i dette Hus blev ham tildel i onde som i gode Dage, og som navnlig fremtraadte i det klareste Lys, da han paa Grund af sine Forældres efter forrige Krig pludselig forandrede Formuesomstændigheder for en Tid mødte alvorlige Hindringer for at kunne fortsætte sine paabegyndte Studier. — De sidste Universitetsaar tilbragte han paa Regensen, og efter fuldendt Embedsexamen modtog han strax en Huslærerplads i Fyen hos Pastor Balslev i Skydebjerg, hvis tvende ældste Sønner imidlertid allerede efter et Aars Forløb erkjendtes modne til Optagelse i Haderslev lærde Skole. Han søgte derfor paany en Plads som Huslærer og virkede i denne Egenskab 4½ Aar hos Proprietair Gedde paa Viborggaard i Sjælland. Derefter aflagde han et længere Besøg hos sin Familie i Aarhus, ogsaa her stadig beskæf-

tiget med Ungdommens Undervisning, og det var under dette Ophold i Hjemmet, at han besluttede endnu for en Tid at hengive sig til en Virksomhed, der gennem mange Aars Udøvelse var bleven ham kjær. Da derfor et Adjunctembede — med Religion og Dansk som Undervisningsfag — var bleven ledigt her i Horsens, bestemte han sig strax til at indgive sin Ansøgning og havde kort efter den Glæde at modtage ministeriel Skrivelse, ifølge hvilken han under 21de Februar 1863 cnsitueredes til Lærer ved bemeldte Byes lærde Skole.

IV. Undervisningen.

1. Angaaende Indretningen af Afgangsprøven for Realdisciple har Ministeriet under 24de Mai d. A. tilskrevet Rector saaledes:

„Efterat Ministeriet i behægelig Skrivelse af 30te f. M. har modtaget Hr. Professorens Forslag til de Modificationer, som Bestemmelserne i Bekjendtgjørelsen af 28de Mai 1859 angaaende Indretningen af en Afgangsexamen ved Realskolerne, svarende til og med samme Retsvirkning som den ved Kjøbenhavns Universitet anordnede almindelige Forberedelsesexamens lavere Grad, maatte gives, naar denne Examen blev afholdt i Horsens lærde Skole, vil Ministeriet herved have bestemt, at der med Hensyn til Examens Tid og Form samt Controllen ved samme forholdes som ved de studerende Disciples Afgangsexamen, dog med Undtagelse af at de skriftlige Opgaver gives saaledes, som det er foreskrevet i § 5 første Stykke, og at der med Hensyn til Charakterberegningen forholdes paa samme Maade som i Henhold til Bekjendtgjørelsens § 2 er approberet for de Skoler, ved hvilke hin Examen er bleven indført, overensstemmeude med de af Dem i Afskrift indsendte Regler.

Hvilket Ministeriet tjenstligst skulde melde til behagelig Efterretning, idet Man i Anledning af Hr. Professorens derom fremsatte Forespørgsel tilføier, at den Omstændighed, at en Real-discipel har deltaget 2 Aar i Skolens Cursus til Afgangsexamen, ikke giver Disciplen Ret til at indstille sig til Afgangsexamen.“

R e g l e r

angaaende Beregningen af Charaktererne ved den Examen, der bliver at afholde i Henhold til Bekjendtgjørelsen af 28de Mai 1859.

1. Specialcharaktererne og deres Værdi blive:

Udmærket godt = 8.

Meget godt . . . = 7.

Godt = 5.

Tømmelig godt . = 1.

Maadelig = ÷ 7.

Slet = ÷ 23.

2. Der gives ni Specialcharakterer af indbyrdes lige Vægt, nemlig for: 1. Bøglæsning med dansk Sproglære. 2. Skriftlig Udarbeidelse i Modersmaalet. 3. Historie. 4. Geographi. 5. Arithmetik med praktisk Regning. 6. Geometri. 7. Tydsk. 8. Naturhistorie. 9. Skrivning og Tegning under Et.

De tre Censorer, som bedømme en Prøve, skriftlig eller mundtlig, have efter indbyrdes Conference at afgjøre, hvilken af de ovennævnte sex Charakterer der i Faget vil være at tillægge Examinanden. For Arithmetiken, hvori baade skriftlig og mundtlig Prøve aflægges, gives paa samme Maade een Cha-

rakter for hver af disse Prover, hvilke to Charakterer sammenlægges til een Specialcharakter for hele Faget.

For de under Nr. 9 nævnte to Fag gives een Charakter for Skrivning og een for Tegning og begge disse sammenlægges til een Charakter.

3. For at bestaae Examen med Udmærkelse kræves Værdien 5 Udmærket godt og 4 Meget godt, altsaa mindst 68 Points; for at bestaae Examen 4 Godt og 5 Temmelig godt, altsaa mindst 25 Points. Naar en Examinand i noget Fag ikke kan opnaae Charakter, ansees han for ikke at have bestaaet.

2. De ugentlige Undervisningstimers Fordeling paa de enkelte Lærefag vil sees af efterstaaende Tabel, paa hvilken A og B ved VII Klasse betegner henholdsvis ældste og yngste Afdeling, S og R ved III, IV og V Klasse studerende og ikke-studerende Disciple, F overalt de Timer, i hvilke begge Afdelinger af samme Klasse ere forenede, * og † de Timer, i hvilke forskjellige Klasser eller Afdelinger af saadanne have fælleds Undervisning.

Fagene.	I.	II.	III.		IV.		V.		VI.	VII.		Sum- ma.
			S.	F.R.	S.	F.R.	S.	F.R.		A.	F.B.	
Dansk	6	5	3		2	1*	2	1*	2	2		23
Tydsck	5	4	3	1*	3	1*	3	1	3	"		23
Fransk	"	5	4		3		3		3	1		19
Engelsk	"	"	4		4*		4*		"	"		8
Latin	"	"	8		9		9		9	10		45
Græsk	"	"	"		5		5		5	6		21
Hebraisk	"	"	"		"		"		"	3	2	5
Religion	3	2	2		2		2		2	2		15
Historie	4	4	3		3	2	3	3	3	4		29
Geographi	3	2	2		1	1	2	1	2	"		14
Arithm. og Geom.	"	"	"		4		4	1	4	4	4	21
Regning	4	4	4	1	2*		2*		"	"		15
Geom. Tegning	"	"	"		2*		2*		"	"		2
Naturlære	"	"	"		"		"		"	3	3	6
Naturhistorie	3	3	2		2		2	1	2	"		15
Skrivning	4	3	2†		1*	1†	1*		"	"		10
Tegning	2	2	2*		2*		2*		"	"		6
Sang	1	1	1		1		1		1	1		6
Gymnastik	2	2	2		2		2		2	2		6
Ialt ugentl. Timer	37	37	38	36	38	37	38	38	38	38	37	

Undervisningens Fordeling mellem Lærerne har været følgende:

1. Rector: Dansk Stil, Latin og Græsk i VII Klasse 17 Tim.
2. Overlærer Ekeroth: Mathematik i IV—VII Kl., geometrisk Tegning med Real-disciplene af IV og V Kl., Naturlære i VII Kl. 29 —
3. Overlærer Thornam: Latin i IV og VI

	Kl., Græsk i V Kl., Engelsk med Realdisciplene af III—V Kl.	31 Tim.
4.	Adjunct Schmidt: Geographi i I—VI Kl., Regning i I—III Kl. og med Realdisciplene af IV og V Kl.	29 —
5.	Adjunct Jørgensen: Historie i III—VII Kl., Naturhistorie i III—VI Kl.	30 —
6.	Adjunct Bisted: Fransk i II—VII Kl., Naturhistorie i I og II Kl.	25 —
7.	Adjunct Bruun: Tydsk i I—VI Kl.	23 —
8.	Adjunct Müller: Dansk og Historie i I og II Kl., Hebraisk i VII Kl. A. og B., Skrivning i I—IV Kl. og med Realdisciplene af V Kl.	34 —
9.	Adjunct Bøggild: Latin i III og V Kl., Græsk i IV og VI Kl.	27 —
10.	Adjunct Herskind: Dansk i III—VII Kl., Religion i samtlige Klasser	26 —
11.	Timelærer Nielsen: Tegning i I—III Kl. samt med Realdisciplene af IV og V Kl.	6 —
12.	Syngelærer Rasmussen: Sang i hele Skolen	6 —
13.	Toldassistent Atterup: Gymnastik i hele Skolen	6 —

3. Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede i de forskjellige Fag og Klasser:

Dansk.

I Kl. Hjorts Børneven (7de Udg. S. 63—206 og 380—393) er benyttet til Oplæsning, Gjen-

fortælling og sproglig Analyse. Af samme Bog ere 12 Digte lærte udenad. Bojesens Sproglære er læst indtil Ordstillingen, med Forbigaaelse af de fleste Anmærkninger. 3 Stile ere skrevne om Ugen (ialt 105) og have bestaaet i Dictat, Oversættelse fra Tydsk og Gjengivelse af en Fortælling. — II Kl. Hjorts Børneven (S. 206—272, 491—523 og 549—565) er benyttet par samme Maade som i foregaaende Klasse. Af Skouboe's „udvalgte Digte til Udenadslæren“ ere 17 Digte lærte udenad. Bojesens Sproglære er læst og repeteret. 2 Stile ere skrevne om Ugen (ialt 79) og have afvekslende bestaaet i Dictat, Gjengivelse af en Fortælling, Oversættelse fra Tydsk og grammatikalske Øvelser. — III Kl. Holsts sprosaiske Læsebog (S. 1—55 og 120—191) er benyttet til Oplæsning, sproglig Analyse og Øvelse i mundtlig Gjengivelse af det Oplæste. 3 Digte lærte udenad. Bojesens Sproglære repeteret. 1 Stil ugentlig (ialt 29) af fortællende og beskrivende Indhold. — IV Kl. Holsts Læsebøger ere benyttede til Oplæsning og Analyse. 4 længere Digte ere lærte udenad. Den nordiske Mythologi er gennemgaaet efter Dorphs Omrids, og „Nordens Guder“ hyppig benyttet til Oplæsning og Samtale. 32 Stile. — V Kl. Udvalgte Stykker af Oehlenschlägers Digterværker, Blichers og Carl Bernhards Noveller samt Hostrups poetiske Skrifter ere benyttede til Oplæsning. Øvelser i Recitation af selvvalgte udenadlærte Digte ere i 1 ugentlig Time skiftevis anstillede med Disciplene. Dorphs nordiske Mythologi er repeteret, og af Tregders græske My-

thologi have de studerende Disciple gennemgaaet de 3 første Kapitler. 30 Stile. Realdisciplene i denne og foregaaende Klasse have desuden i ugentlig Fællestid benyttet Holsts prosaiske Læsebog til Oplæsning og Analyse samt særlig skrevet 18 Stile. — VI Kl. Den danske Literaturs Historie indtil Ewald er gennemgaaet efter Thortsens Haandbog. Til Læsning er benyttet: Kæmpeviserne, Holbergs „Niels Klim“ samt udvalgte Stykker af Baggesen, Poul Møller, Hertz, Paludan-Møller, Heiberg, Andersen, Hostrup og Overskou; endelig er meddelt forskellige Prøver af den ældre Literatur (Arrebo, Bording, Tullin og Tode). Den græske Mythologi er gennemgaaet efter Tregders Haandbog. 16 Stile. — VII Kl. Med Benyttelse af Thortsens Haandbog er den danske Literaturs Historie gennemgaaet fra Ewald indtil vore Tider og oplyst ved Læsning af forskellige Forfatteres Skrifter. I Skoleaarets sidste Halvdel ere nogle Timer anvendte til Øvelse i at læse og forstaa Svensk, hvortil Hammerichs „svenske Læsestykker“ have været benyttede. 13 skriftlige Udarbejdelser.

Tydsck.

I Kl. Banks Læsebog, 1ste Del, S. 13—53, 68—91 og 99—138. Af Bruuns Grammatik er læst det vigtigste af Formlæren. En Gang om Ugen (ialt 36 Gange) Dictat efter et i Læsebogen foresat Stykke. — II Kl. Banks Læsebog, 1ste Del, S. 193—224, 238—270 og 279—300. En Time ugentlig er anvendt til Retroversion, paa hvilken Maade om-

trent 14 Sider af Læsebogen ere gjennemgaaede. Af Bruuns Grammatik er Formlæren læst noget udførligere end i 1ste Klasse. En Gang om Ugen (ialt 32 Gange) Dictat efter et i Læsebogen foresat Stykke. — III Kl. Hjorts Læsebog S. 21—91. Af Bruuns Grammatik er læst det Vigtigste af Formlæren og af Syntaxen det Vigtigste af Casuslæren (Kap. 1—5). Til mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tydsk er benyttet Povelsens tydske Læsebog for Begyndere, hvoraf paa denne Maade er læst S. 2—29. Efter samme Bog er der skrevet ialt 24 Stile, i første Halvaar 2 om Maaneden paa Skolen, i sidste Halvaar 1 om Ugen hjemme; hver Stil har indeholdt omtrent 6 Linier af den trykte Bog. Realdisciplene have desuden af Hjorts Læsebog læst S. 146—186. — IV Kl. Hjorts Læsebog S. 195—235 og S. 291—308; af Jürs's og Rungs „Deutsche Dichter“ de med Stjerne betegnede Stykker indtil Romantikerne (ialt 21 Nummere). Af Bruuns Grammatik er det Vigtigste af Syntaxens sidste Halvdel (Kap. 6—11) læst og repeteret; det tidligere læste repeteret; nogle korte lexikalske Bemærkninger om Præpositioner, Adverbier og Conjunctioner ere læste efter Manuscript. Povelsens tydske Læsebog (S. 51—89) er benyttet til mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tydsk. Efter samme Bog er der skrevet 29 Stile, af hvilke hver har indeholdt 6—8 Linier af den trykte Bog. Realdisciplene af denne Klasse have desuden læst det samme Pensum som 3die Klasses Realdisciple. — V Kl. Hjorts Læsebog S. 250—385; af Jürs's og

Rungs „Deutsche Dichter“, sidste Halvdel, ere 34 Digte læste, hvorved der jevnlig er meddelt korte literaturhistoriske Bemærkninger. Desuden har hver Discipel en Gang hver Maaned opgivet et eller andet paa egen Haand læst Stykke af en lettere Forfatter. Bruuns Grammatik og Orddannelseslære med Forbigaaelse af det mindre Vigtige. Nogle lexikalske Bemærkninger om beslægtede Ord ere meddelte i Sammenhæng. Lassens Opgaver til tyske Stile (S. 139—169) ere benyttede dels til mundtlig Oversættelse dels til Stil. Der er skrevet ialt 30 Stile, hver paa omtrent 12 Linier af den trykte Bog. Realdisciplene, der forevrigt have læst samme Pensum som de studerende Disciple, opgive til Afgangsprøven Hjorts Læsebog S. 21—145 og S. 195—271. — VI Kl. Hjorts Læsebog S. 361—459 og 526—634; Järs's og Rungs „Deutsche Dichter“. Desuden har hver af Disciplene en Gang om Maaneden opgivet et paa egen Haand læst Stykke af en eller anden tysk Forfatter. Lassens Opgaver til tyske Stile (S. 276—318 og 89—103) ere i 1 ugentlig Time benyttede dels til mundtlig Oversættelse dels til Stil. Der er skrevet 30 Stile, hver paa omtrent 16 Linier af den trykte Text. Bruuns Grammatik og Orddannelseslære med Forbigaaelse af endel mindre vigtige Enkeltheder. De i forrige Klasse meddelte lexikalske Bemærkninger om beslægtede Ord ere repeterede. Literaturhistoriske Oplysninger have været knyttede til Læsningen af den poetiske Læsebog.

Fransk.

II Kl. Borrings Læsebog for Begyndere S. 1—61 og S. 85—97. Endel Gloser i Begyndelsen af Bogen lærte udenad. Elementerne af Formlæren efter Ingerslevs Grammatik. — III Kl. Lassens Læsebog for Skolernes lavere Klasser S. 1—77. Formlæren efter Ingerslevs Grammatik, saaledes at det Meste af det i forrige Klasse Forbigaaede er medtaget. Ingerslevs Materialier til Indøvelse af Formlæren S. 1—8. — IV Kl. Lassens Læsebog for de lavere Klasser S. 96—135 og S. 222—260. Formlæren repeteret efter Ingerslev; af Syntaxen læst § 118—137. Ingerslevs Materialier til Indøvelse af Formlæren S. 1—12 med Forbigaaelse af 2 Stykker. — V Kl. Bjerrings *Recueil de morceaux en prose* S. 1—108; Borrings *Album littéraire* S. 52—84 og 122—136. Af Ingerslevs Grammatik er Formlæren og Syntaxen § 118—149 repeteret; desuden læst § 149—185. 25 Stile efter Ingerslevs Materialier. De studerende Disciple ere i Aarets Løb 6 Gange blevne prøvede i deres Privatlæsning. — VI Kl. Borrings *Album littéraire* S. 118—129, 146—174, 199—206, 249—253. Af Sammes *Etudes littéraires* Stykkerne af Mme de Staël-Holstein samt de prosaiske Stykker af Forfatterne fra Balzac til Gozlan. Talordene og de uregelrette Verber samt Syntaxen repeterede efter Ingerslev. 20 Stile efter Sibberns Stiløvelser, 3die Afsnit. Siden Halvaarsprøven er en af de tre ugentlige Timer bleven anvendt til Oversættelse *ex tempore* efter Lassens Extemporallæsning. 7 Gange

i Aarets Løb ere Disciplene blevne prøvede i deres Privatlæsning, hvis Omfang for hele Aaret har varieret mellem 200 og 1500 Sider. — VII Kl. Racines *Phédre*, Moliéres *Le medecin malgré lui*, Edmond Abouts *Le roi des montagnes*. Af Lassens Opgaver til franske Stile er mundtlig oversat Stykkerne 1—29. 7 Disciple have deltaget i Undervisningen.

Engelsk.

Kun Realdisciplene. III Kl. Repps *English stories* S. 35—76 og 116—123. Formlæren efter Mariboos Grammatik. Stil efter Listovs Elementarbog. — IV og V Kl. Marryats „*The children of the new forest*“ S. 42—240. 50 Stile.

Latin.

III Kl. Af Borgens Læsebog er læst de 3 første Afsnit samt af 4de Afsnit til Nr. 46, deraf Nr. 27—46 udtogsvis. Af Madvigs Sproglære (4de Udg.) det Vigtigste af Bøiningslæren. — IV. Kl. Borgens Læsebog, 5te og 6te Afsnit, de ulige Nummere; Jacobs's og Dørings „*Lateinisches Elementarbuch*“, 2det Bind, S. 48—69; 1ste Bog af Cæsars Gallerkrig. Af Madvigs Sproglære (4de Udg.): Formlæren og de vigtigste Regler af Ordfeiningslærens 1ste og 2det Afsnit. 68 Stile, hver paa 10 til 15 Linier. 10 Versioner. Øvelse i mundtlig Oversættelse fra Dansk paa Latin efter Ingerslevs Materialier. — V Kl. 4de Bog af Cæsars Gallerkrig; Sallusts *Catilina*; c. 600 Vers af Ovids *Forvandlinger*. Madvigs Sproglære. 68 Stile, hver

paa 15 til 20 trykte Linier; 7 Versioner. I Skoleaarets Begyndelse Øvelse i mundtlig Oversættelse fra Dansk paa Latin. — VI. Kl. Livius's 4de Bog; Ciceros Taler for det Maniliske Lovforslag, for Archias og for Kong Deiotarus; af Ovids Forvandlinger Stykket Ceyx og Halcyone. Af Madvigs Sproglære Ordfoiningslæren. 62 Stile, hver paa 16 til 20 trykte Linier; 12 Versioner. Øvelse i mundtlig Oversættelse fra Dansk paa Latin efter Ingerslevs Materialier. — VIII Kl. Cicero *de officiis*, 3die Bog; Sammes Tale for Archias; Livius's 21de Bog; 1ste Bog af Tacitus's Annaler; 2den og 3die Bog af Virgils Æneide; 4de Bog af Horats's Oder og 1ste Bog af hans Breve. Det ældste Parti af Disciplene har desuden repeteret: Cicero *de officiis*, 2den Bog; Seneca *de ira*, 1ste Bog, Ciceros Tale for S. Roscius fra Ameria og de 4 Taler mod Catilina; Livius's 2den og 22de Bog; 1ste Bog af Virgils Æneide; 3die Bog af Horats's Oder og 2den Bog af hans Breve tilligemed *ars poetica*. Madvigs Sproglære repeteret. Bojesens Antiquiteter læst udtogsvis, af det ældste Parti tillige Tregders Literaturhistorie. 50 Stile, hver af omtrent en trykt Sides Længde; 8 Versioner.

Græsk.

IV Kl. Bergs Læsebog, 1ste Afdeling (3die Udg.), til S. 46, deraf S. 43—46 udtogsvis: Af Tregders Formlære det Vigtigste af Lydlæren og Bøiningslæren. — V Kl. Bergs Læsebog for andet Aars Cursus: udvalgte Exempler af de 2 første Af-

snit. Af Xenophons Anabasis 5te Bog og de 2 første Kapitler af 6te Bog. Tregders Formlære. Madvigs Ordfeiningslære benyttet til Henvisning. — VI Kl. Herodots 4de Bog; Iliadens 22de Bog. Tregders Formlære repeteret. De vigtigste Regler af Madvigs Ordfeiningslære. — VII Kl. Herodots 4de Bog; Platons *Apologia Socratis*; Iliadens 20de, 21de og 22de Bog. Det ældste Parti har desuden repeteret: Herodots 3die Bog; Platons Kriton; 1ste Bog af Xenophons Erindringer om Sokrates; Iliadens 17de, 18de og 19de Bog. Grammatiken repeteret. Tregders Mythologi. Bøjens Antiquiteter og Tregders Literaturhistorie læste af det ældste Parti.

Hebraisk.

VII Kl. B. De 11 første Kapitler af Genesis. Formlæren efter Whitte. — VII Kl. A. Genesis. Whittes Sproglære.

Religion.

I Kl. Luthers Katechismus indtil Hustavlen. Balslevs Bibelhistorie. 16 Psalmer lærte udenad. — II Kl. Balslevs Forklaring § 1—44 (de ti Bud). Herslebs større Bibelhistorie fra Abraham indtil 4de Periode (Elis og Samuels Tider). 9 Psalmer. — III Kl. Balslevs Forklaring § 45—76 (om Christi Gjerning.) Af Herslebs Bibelhistorie den jødiske Historie fra Elis og Samuels Tider indtil Enden. 4 Psalmer. — IV Kl. Balslevs Forklaring § 82—115 (tredie Troesartikel, Fadervor og Sacramenterne). Efter Herslebs Bibelhistorie er

læst den evangeliske Historie fra 3die Periode indtil Enden; desuden er Bjergprædikenen gennemgaaet efter det nye Testamente. 4 Psalmer. — V Kl. (Kun de studerende Disciple.) Af Balslevs Forklaring er 1ste og 2det Hovedstykke (§ 1—94) repeteret. Efter det nye Testamente er læst „Apostlenes Gjerninger“. Den jødiske Historie er repeteret efter Herslebs Bibelhistorie. — VI Kl. Guds Lærebog § 67—101 (Læren om Guds Søn og den Helligaand). Udsigt over det nye Testaments Bøger og Repetition af den evangeliske Historie efter Hersleb. Repetition af „Apostlenes Gjerninger“ efter det nye Testamente. — VII Kl. Johannes's Evangelium i Grundsproget. Guds Lærebog. Udsigt over Kirkehistorien efter Mørk-Hansens Lærebog.

Historie.

I Kl. Oldtidens og Middelalderens Historie efter Kofods fragmentariske Lærebog. — II Kl. Den nyere Tids Historie efter samme Lærebog. — III Kl. Repetition af hele Verdenshistorien efter samme Lærebog. — IV Kl. De studerende Disciple: Den nyere Tids Historie indtil Revolutionen 1789 efter Kofods Udtog. — Realdisciplene: Danmarks Historie under den oldenborgske Stamme efter Allen, med Forbigaaelse af endel Enkeltheder af den indre Historie. — V Kl. De studerende Disciple: Den nyeste Tids Historie (fra 1789) efter Kofods Udtog; Oldtidens Historie indtil den peloponnesiske Krig efter Thrige. — Realdisciplene: Verdenshistorien repeteret efter Kofods fragmenta-

riske Lærebog; Danmarks Historie efter Allen, med Forbigaaelse af endel Enkeltheder af den indre Historie. — VI Kl. Oldtidens Historie efter Thrige (det Geographiske efter Kønigsfeldt). — VII Kl. Oldtidens Historie efter Thrige; den nyere Tids Historie fra 1648 til Nutiden efter Bohr og Allen. Det ældste Parti har desuden repeteret Middelalderens og den nyere Tids Historie indtil 1648.

Geographi.

I Kl. Oversigt over hele Jordbeskrivelsen efter Ingerslevs mindre Lærebog. — II Kl. Velschows Lærebog forfra til Spanien. — III Kl. Europas øvrige Lande efter samme Lærebog. — IV Kl. Asien efter Velschow og (for Oldtidens Vedkommende) Kønigsfeldt. Realdisciplene have desuden repeteret hele Ingerslevs mindre Lærebog, hvorimod de have forbigaaet Oldtidens Geographi. — V Kl. Asien, Afrika og Amerika efter Velschow. Desuden have de studerende Disciple læst Afrikas gamle Geographi efter Kønigsfeldt, og Realdisciplene repeteret Europas Geographi efter Velschow. — VI Kl. Hele Geographien efter Velschow og Kønigsfeldt.

Mathematik.

I Kl. Øvelse i Regning med hele Tal efter Mundts Regnebog og Schmidts Exempelsamling. — II Kl. Mundts Regnebog S. 22—60. — III Kl. Samme Bog S. 60—115. Realdisciplene i denne og de to følgende Klasser ere desuden særlig blevne

øvede i Løsning af forskjellige Slags Opgaver samt i Brugen af Logarithmer. — IV Kl. Af Bergs Arithmetik de 3 første Kapitler med Forbigaaelse af Stykkerne 42—56. Øvelse i Regning med Bogstavstørrelser. Mundts Plangeometri (4de Udg.) S. 1—37. Realdisciplene ere desuden øvede i geometriske Constructioner. — V Kl. Bergs Arithmetik S. 25—37 og S. 66—123 samt repeteret forrige Aars Pensum. Mundts Geometri (4de Udg.) S. 38—83. Realdisciplene have gennemgaaet det hele lovbefaalede Pensum i Arithmetik og Geometri, tildels i særskilte Timer. VI Kl. Bergs Arithmetik S. 144—246. Mundts Geometri (3die Udg.) S. 115—198 samt repeteret det Vigtigste af forrige Aars Pensum. — VII Kl. B. Efter Ramus's Arithmetik: Rækker og Logarithmer; Øvelse i Ligningers Løsning. Stereometrien efter Mundt. — VII Kl. A. Ramus's Plantrigonometri og de sphaeriske Grundformler. Repetition af det hele mathematiske Pensum. Øvelse i Opgavers Løsning.

Naturlære.

VII Kl. B. Ligevægtslæren efter Ørsted. Den chemiske Physik indtil Electromagnetismen efter Müller. — VII Kl. A. Bevægelseslæren efter Ørsted. Den chemiske Physik fra Electromagnetismen indtil Enden efter Müller. Mundts Grundtræk af Astronomien. Det hele Pensum repeteret.

Naturhistorie.

I Kl. De tre første Klasser af Bedyrene efter Strøms Læsebog; Afsnittet om Fiskene er mundtlig

gjennemgaaet, og kun de nødvendige Enkeltheder indprentede efter Bogen. — II Kl. Mennesket samt Pattedyr og Fugle efter Bramsens og Dreiers Lærebog. — III Kl. Krybdyr og Fiske samt Repetition af Pattedyr og Fugle efter Bramsen og Dreier. Den specielle Botanik efter Petits Lærebog. — IV Kl. Den almindelige Botanik efter Bramsen og Dreier, den specielle efter Petit. Indledningen til Hvirveldyrene repeteret. — V Kl. De hvirvelløse Dyr efter Lütken. Repetition af Botaniken. Realdisciplene have desuden repeteret Hvirveldyrene. — VI Kl. Repetition af Zoologien og Botaniken. Oversigt over Forverdenens Dyr og Planter efter Jørgensens Fremstilling i Programmet for 1853.

V. Videnskabelige Samlinger.

1. Skolebibliotheket.

Siden Afslutningen af den i forrige Aars Program meddelte Fortegnelse er Skolens Bogsamling bleven forøget med følgende Skrifter, af hvilke de med † betegnede ere sendte fra Ministeriet.

† Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. 3. B. 3. H. Kbh. 1863.

Abbildungen zu J. Winckelmanns sämtlichen Werken. Donaueschingen 1835. Fol.

† Annales regum Mauritaniae. Ed., lat. vertit, illustr. C. J. Thomberg. T. I—II. Upsaliae 1843—46.

Appiani Rom. hist. quæ supersunt, rec. illustr. J. Schweighäuser. V. 1—3. Lips. 1785.

† Arvidsson, A. I., Svenska Fornsånger. 1—3. D. Stockholm 1834—42.

- Aus der Natur. Neue Folge. 13—14. B. Leipzig 1863.
- † Bang, O., Koldt Vand. Kbh. 1863.
- Becker, A. G., Demosthenes als Staatsbürger, Redner u. Schriftsteller. 1—2. Abth. Quedlingb. u. Leipzig 1830—34.
- Bellmann, C. M., Samlade Skrifter. 1—5. D. Götheborg 1836—38.
- Berg, C., Græsk-dansk Ordbog til Skolebrug. 9. H. Kbh. 1863.
- Bilder-Welt, Die. 1. Abth. Portrait-Galerie. 1—23. Lief. Leipzig 1853—56. Fol.
- † B—o, Dr., Sange. Kbh. 1862.
- Broby, E., Modersmålets Sproglære og Retskrivning. Kbh. 1864.
- Ciceronis, M. Tullii, de oratore libri tres. Rec., emend., interpr. est F. Ellendt. V. 1—2. Regim. 1840.
- Brutus, overs. af C. F. Schultz. Kbh. 1805.
- † Codex argenteus sive sacr. evangeliorum vers. gothicæ fragmenta. Ed. A. Uppstrøm. Upsal. 1854—57.
- Conversationslexicon, Nordisk, 63—65 H. Kbh. 1863.
- Cousin, V., Fragments littéraires. Paris 1843.
- Dionis Chrysostomi opera ex rec. A. Emperii. Brunsv. 1844.
- † 101, Manden bedre end hans Rygte. Et Digt. Kbh. 1862.
- † Erslev, Th. H., Suppl. til „Alm. Forfatter-Lex. for Konger. Danmark“, indtil Udg. af 1853. 10. H. Kbh. 1862.
- Eusebii Emeseni opuscula græca ed. et illustr. J. C. G. Augusti. Elberf. 1829.
- Ewald, H., Geschichte d. Volkes Israel bis Christus. 2. Ausg. 1—7 B. Gött. 1851—59.
- Evangelien, Die drei ersten, übers. u. erkl. v. H. Ewald. Gött. 1850.
- † Falkman, L. B., Om Kronans, Kyrkornas och Presterskapets inkomster af andeligt gods uti Skåne, Halland och Blekinge från äldre Tider till 1660. 1—2. B. Lund 1848.
- Fistaine, G., Dansk-italiensk Tolk. Kbh. 1863.
- † Forchhammer, G., Oversigt over d. kgl. danske Vidsk. Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder. 1861 Nr. 7—8, 1862 Nr. 1—6, 1863 Nr. 1—4. Kbh.
- Fritzner, I., Ordbog over det gamle norske Sprog. 4. H. Christiania 1863.
- Fryxell, A., Berättelser ur svenska Historien. 32. D. Stockholm 1863.
- † Gaader, 101, og Charader. Kbh. 1861.
- † Gauss, C. F., u. H. C. Shumacher, Briefwechsel, herausgeg. v. C. A. F. Peters. 4. B. Altona 1862.

- Gerhard, D. G., De dicto Johann. 1. ep. V, 7. Vratisl. 1763.
- Girardin, Saint-Marc, De l'instruction interméd. dans l'Allemagne. 1—2. P. Paris 1835—39.
- Goethe, Ueber Kunst u. Alterthum. 1—5 B. u. 6. B. 1—2 H. Stuttgart 1816—28.
- Gruppe, O. F., Die röm. Elegie. 1—2. B. Leipzig 1838—39.
- Guizot, Mémoires pour servir à l'histoire de mon temps. T. 6. Paris 1864.
- † Gædeken, C. G., Blodøresvulsten. Kbh. 1862. (Doctordisp.)
- † Handlingar til Sverges Reformation- och Kyrkohistoria under Gustaf I. 1—2. B. Stockholm 1841—45.
- Haupt, C. G., Vorschule z. Stud. d. griech. Tragiker. Berlin 1826.
- Herodiani hist. libri VIII. Ed. Th. G. Irmisch. T. 1—5. Lips. 1789—1805.
- Hesiods Werke u. Orpheus der Argonaut v. J. H. Voss. Heidelberg 1806.
- † Hildebrand, B. E., Anglosachsiska Mynt i svenska kgl. Myntkabinettet. Stockholm 1846.
- † — Minnespenningar öfver enskilda svenska Män och Qvinnor. Stockholm 1860.
- Hilgenfeld, A., Die apostolischen Väter. Halle 1853.
- Hippolyti refutationis omnium hæresium libror. X quæ supersunt. Recc. et lat. vertt. L. Duncker et F. G. Schneidewin. Gottingæ 1859.
- Horatius Flaccus, Q., Erster Brief d. 2. Buches, erkl. v. C. Zell. Heidelberg 1819.
- Jahrbücher, Neue, f. Philologie u. Pädagogik. 1863. H. 5—11. Leipzig.
- Ingerslev, C. F., Om de lærde Skolers Undervisningsplan. Kbh. 1864.
- Jonsson, E., Oldnordisk Ordbog. Kbh. 1863.
- Iversen, C., Kortfattet islandsk Formlære. Kbh. 1864.
- Klee, F., De europæiske Staters Historie siden 1816. 25. H. Kbh. 1863.
- Europa. En geographisk-statistisk Oversigtstavle. Kbh. 1863.
- Kleinert, A. F., Ueber die Echtheit sämmtl. in d. Buche Jesaia enthält. Weissagungen. 1. Th. Berlin 1829.
- Königsfeldt, I. P. F., Kong Frederik d. Syvendes Regjerings Aarvog. Kbh. 1863.
- Krüger, K. W., Untersuchungen über d. Leben des Thukydid. Berlin 1832.

- Krüger, Epikritischer Nachtrag zu d. Unters. über d. Leb. d. Thuk. ibd. 1839.
- Kurtz, J. H., Beiträge zu Vertheidig. d. Einheit d. Pentateuches. 1. Königsberg 1844.
- † Langhoff, E., Historisk Beretning om d. kgl. Skolelærer-seminarium i Lyngby. Kbh. 1863.
- Laurentii, Philadelph. Lydi, de mensibus quæ extant excerpta. Gr. et lat. ed. et illustr. G. Roether. Lips. et Darmst. 1827.
- Lehmann, J. Chr., Nogle Bidrag til Oplysning om Perinephritis. Kbh. 1862. (Doctordisp.)
- † Linde, A. C. P., Meddelelser ang. Kbhvns Univ., d. polyt. Lærestalt, Sorø Akad. og de lærde Skoler for Aarene 1849—56. 7—8 H. Kbh. 1863—64.
- Lucani, M. Annæi, Pharsalia. Biponti 1783.
- Maanedsskrift, Dansk. 2. Række. Udg. af M. G. G. Steenstrup. 1863, 6—12 H. 1864, 1—5. H. Kbh.
- Maanedsskrift, Norsk, udg. af P. A. Munch. 1—6. H. Christiania 1855—56.
- Macarii Ægyptii epistolæ, homiliarum loci, preces. Ed. H. I. Floss. Colonia, Bonnæ, Brux. 1850.
- Spiritual homilies. By a presbyter of the church of England. London 1721.
- Madvig, J. N., Tale ved Universitetets Sørgehøitid for Kong Frederik d. Syvende. Kbh. 1864.
- Manicus, Dr., Den dansk-tydske Strid. Kbh. 1864.
- † Mehren, A. F., Syrien og Palæstina, Studie efter en arabisk Geograph fra Slutningen af d. 13de og Beg. af d. 14de Aarh. Kbh. 1862. (Universitetsprogr.)
- † Meinert, Fr., Anatomisk Unders. af de danske Ørentviste. 1. Kbh. 1863. (Doctordisp.)
- Meyer, L., Fremmedordbog. 4. Udg. ved F. P. I. Dahl. 11—12. H. Kbh. 1863.
- Mittheilungen, Geographische, v. A. Petermann. 1863. Gotha.
- Naturhistorie, Fuglenes, i colorerede Afbildninger med oplysende Text. 2—5. H. Odense 1863.
- Nemesius Emesenus de natura hominis gr. et lat. Ed. C. F. Matthæi. Halæ 1802.
- N. N., Gud veed, hvortil det er godt! Kbh. 1861.
- Orellius, J. Conr., Opuscula Græcorum vett. sententiosa et moralia. V. 1—2. Lips. 1819—21.

- Ovidii Nasonis, P., fastorum libri VI. Ed. I. P. Krebsius. Wiesbadæ 1826.
- Petersen, N. M., Historiske Fortællinger om Islændernes Færd hjemme og ude. 3. B. Kbh. 1863.
- Philologus, Zeitschr. f. d. class. Alterthum, herausgeg. v. E. v. Leutsch. 20. Jahrg. 1—4. H. — Supplb. 6. H. Göttingen 1863.
- Plotini Enneades c. Marcilii Ficini interpr. edd. F. Creuzer et G. H. Moser. Accedd. Porphyrii et Procli institutiones et Prisciani solutiones, ed. F. Dübner. Paris 1855. Didot.
- † Poulsen, J. P., Iagttagelser ang. Hjerneapoplexiens pathol. Anatomi og Genese. Kbh. 1863. (Doctordisp.)
- Ranke, F. H., Untersuch. über d. Pentateuch. 1—2. B. Erlangen 1834—40.
- Renan, E., Jesu Levnet. Overs. af I. H. Kbh. 1864.
- Revue des deux mondes. 32e année. Paris 1863.
- Rigsdagstidende. 15de Samling. 1863—64. Kbh.
- Rigsraadstidende. 5te ordentlige Samling 1863. Kbh.
- Rimestad, C. V., Grækenland og det græske Folk. Kbh. 1863.
- Rosenkranz, K., Göthe u. seine Werke. Königsberg 1847.
- † Rydqvist, J. E., Svenska Språkets Lagar. 1—2. B. Stockholm 1850—60.
- Rötscher, H. T., Die Kunst d. dramat. Darstellung. Berlin 1841.
- Cyclus dramatischer Charaktere. Ibid. 1844.
- Abhandl. zur Philosophie d. Kunst. 1—5. Abth. Ibid. 1837—47.
- Sallustii philos. libellus de diis et mundo gr. et lat. Ed. J. Conr. Orellius. Turici 1821.
- Salomos Høisang ved V. Heise. Kbh. 1863.
- Samling af Rescripter, Resolutioner samt collegiale og ministerielle Skrivelser af mere alm. Interesse fra 1660 til 1860. Ved Th. Linde, P. Schørring og O. Algreen-Ussing. 2. B. 2—4. H. Kbh. 1863—64.
- Samling af Love og Anordninger m. v. af mere alm. Interesse, udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 1849—59. Kbh. 1861. — 1834—48. Kbh. 1862. — 1785—1813. Kbh. 1864.
- Schleiermacher, F., Hermeneutik u. Kritik m. besond. Be-

- ziehung auf d. N. T. Herausgeg. v. F. Lücke. Berlin 1838.
- † Schmidt, F. Th., Det follikulære Kjertelvæv i Mundhulens og Svælgets Slimhinde. Kbh. 1862. (Doctordisp.)
- Schmidt, M. Roedsted, Regnebog. 1ste Kursus. Kbh. 1862.
- Faciter til Regnebog, 1ste Kursus. Ibd. 1863.
- Scholia in Platonem. Colleg. D. Ruhnkenius. Ludg. Batt. 1800.
- Shakspeares, W., Dram. Værker, overs. af P. Foersom. 3. Udg. Omarb. ved E. Lembcke. 9—10. H. Kbh. 1863—64.
- Skildring, Historisk, af Rabbi Jeschua. Forkortet Overs. efter „Geschichte des Rabbi Jeschua“. Kbh. 1862.
- † Steenstrup, I. I. S., Blik paa Natur- og Oldforskningens Forstudier til Besvarelsen af Spørgsmaalet om Menne-skeslægtens tidligste Optræden i Europa. Kbh. 1862. (Universitetsprogr.)
- † Stephani, H., thes. linguæ græcæ. V. I. fasc. 11—12. Paris.
- Stephanus Byzant. c. annot. L. Holstenii, A. Berkelii, Th. de Pinedo (ed. G. Dindorf). V. 1—4. Lips. 1825.
- Steudel, J. C. F., Ueber d. Behandl. d. Sprache d. heil. Schrift. Tübingen 1822.
- Stieler, A., Hand-Atlas. Neue Bearbeitungen aus d. Jahren 1861 u. 1862. Gotha 1862.
- Sturlesøn, Snorre, Norges Konge-Krønike, fordansket af N. F. S. Grundtvig. 1—5. H. Kbh. 1863—64.
- Tabelværk, Statistisk, Ny Række. 17. og 23—25. B. Kbh. 1862—63. — 3. Række. 1—2. B. Kbh. 1863.
- Tamburini, P., Analisi del libro delle prescrizioni di Ter-tulliano. Pavia s. a.
- Testamentum, Novum, Sinaiticum. Ex cod. Sinait. descripsit A. F. C. Tischendorf. Lips. 1863.
- Thorsen, P. G., De danske Runemindesmærker. 1. Afd. Kbh. 1864.
- † Tidsskrift, Historisk, udg. af d. danske hist. Forening. 3. B. 1. H. Kbh. 1862.
- Mathematisk. 1863 Nr. 6—12. 1864 Nr. 1—4. Kbh.
- Nordisk Universitets-. 8. Aarg. 4. H. Upsala. 9. Aarg. 1. H. Kbh. 1863.
- f. Philologi og Pædagogik. 5. Aarg. 1—3. H. Kbh. 1863—64.

- † Tidsskrift, f. Physik og Chemi. 2. Aarg. 4—12. H. — 3. Aarg. 1. H. Kbh. 1863—64.
- † Tornberg, C. J., Numi Cufici regii numophylacii Holmiensis. Upsal. 1848.
- Trap, J. P., Statistisk-topogr. Beskr. af Hertugd. Slesvig. 4—7. H. Grundtegninger af Kjøbstæderne. 2—6 H. Kbh. 1863—64.
- Ugeskrift, Evangelisk, 2. Række. 9—10. B. Kbh. 1863.
- † Uppström, A., Fragm. af Matthæi Evang. på Götiska. Ups. 1850. (Acad. Afh.)
- † Ussing, J. L., Prøve paa en Fremstilling af Grækernes og Romernes huuslige og private Liv. Kbh. 1863. (Universitetsprogr.)
- Wedel, F., Den sønderjydske Kirkes Historie. 1. Afd. Kbh. 1863.
- Welhaven, J. S., Ewald og de norske Digtere. Christiania 1863.
- Westergaard, N. L., Sanskrit Læsebog. Kbh. 1846.
— Kortfattet Sanskrit Formlære. Kbh. 1846.
- Winckelmann, L., Sämmtliche Werke, v. I. Eiselein. 1—12. B. Donaueschingen 1825—29.
- Worsaae, J. J. A., Den danske Erobring af England og Normandiet. Kbh. 1863.
- Zosimus. Ex rec. I. Bekkeri. Bonnæ 1837.

Desuden har Bibliotheket modtaget Programmer fra de danske og slesvigske lærde Skoler og høiere Realskoler samt fra de holstenske Gymnasier for 1863, fra de norske lærde og Realskoler og fra de svenske høiere Undervisningsanstalter for 1862.

2. Discipolbibliotheket

har i dette Aar havt følgende Tilvæxt:

- Aftenlæsning, et underholdende Maanedsskrift. 7. B. 5—6 H. — 8. B. og 9. B. 1—4. H. Kbh. 1863—64.
- Barfod, F., En Reise i Dalarne. Kbh. 1863.
- Becker, T. A., Vandrefalken, et Eventyr. Kbh. 1863.
- Blandinger, ny Samling, udg. af Folkeskriftselskabet. Haderslev 1863.
- Bob, I Verandaen, Billeder af Livet i Australien. Kbh. 1864.

- Cervantes Saavedra, Miquel de, Don Quixote. Oversat af
C. D. Biehl. 2. Udg., revid. af F. L. Liebenberg.
1—3 H. Kbh. 1863.
- Dodt, Beatus, Minder fra en svunden Tid. Kbh. 1864.
- 101, Manden bedre end hans Rygte. Et Digt. Kbh. 1862.
- Eva Haller, en Fortælling. Kbh. 1864.
- Feilberg, H. F., Fra Heden. Haderslev 1864.
- Folkelæsning, Dansk. 2. B. 6—12 H. — 3. B. 1—5. H. Kbh.
1863—64.
- Gaader, 101, og Charader. Kbh. 1861.
- Goldschmidt, M., Fortællinger og Skildringer. 1. B. og 2. B.
1—2. H. Kbh. 1863—64.
- H., Dr., Fortællinger. 2. Række. Kbh. 1863.
- Munk, A., Hertug Skule, Tragoedie. Kbh. 1864.
- N. N., Gud veed, hvortil det er godt! Kbh. 1861.
- Oehlenschläger, Udmærkede Digterværker oversatte af
Kbh. 1863.
- Russel, W. H., Min Dagbog i Norden og Syden. Overs. af L.
Moltke. Kbh. 1864.
- Schmidt, V., Reise i Grækenland, Ægypten og det hellige Land.
4—10. H. Kbh. 1863.
- Scott, W., Kenilworth. Oversat af L. Moltke. Kbh. 1863.
- Sturlesøn, Snorre, Norges Konge-Krønike, fordansket ved N.
F. S. Grundtvig. 1—5. H. Kbh. 1863—64.
- Thomsen, A., Naturkræfterne i Menneskets Tjeneste. 1—5. H.
Kbh. 1863—64.
- Thoresen, M., Signes Historie. Kbh. 1864.
- Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. 2.
Række, 5. B. 3—6 H. — 3. Række, 1. B. 1. H. Kbh.
1863—64.

Indtægt.

Beholdning fra forrige Aar	10 Rd.	6 Sk.
Bidrag af Deltagerne	65	— 8 —
Overskud fra Discipelballet	2	— „ —
	<hr/>	
	Ialt 77 Rd.	14 Sk.

Udgift.

Indkjøbte Bøger og disses Indbinding	39 Rd.	32 Sk.
	<hr/>	
	Beholdning 37 Rd.	78 Sk.

VI. Skolebeneficier og Legater.

Under 8de Octbr. f. A. approberede Ministeriet følgende Fordeling af Skolens Beneficier for indeværende Skoleaar:

I. Høieste Stipendium 50 Rd.: 1. P. S. Christensen. 2. H. A. I. Jensen. 3. H. G. S. Sabroe. 4. H. C. Møller.

II. Mellemste Stipendium 35 Rd.: 1. M. C. Nielsen. 2. H. E. J. Mylord. 3. P. Sveistrup. 4. A. V. Kruse. 5. A. G. Linde. 6. N. F. Stegmann. 7. P. T. Madsen.

III. Laveste Stipendium 20 Rd.: 1. C. D. E. Fog. 2. H. I. Cohn. 3. M. J. Cohn. 4. V. A. Braun. 5. C. V. Boesen. 6. F. L. Crone. 7. J. C. Thorborg. 8. G. L. Jespersen.

IV. Fri Undervisning: 1. P. T. Sveistrup. 2. H. A. Rosendahl. 3. P. A. C. R. Wittrup. 4. H. L. Muth-Rasmussen. 5. M. H. Grabow. 6. A. Riber. 7. F. C. V. Bjerre. 8. L. L. Sønderberg. 9. N. P. Jensen. 10. P. Rosenstand. 11. S. Bjerre. — Extraordinaire Fripladser: 1. A. P. H. Birch. 2. R. C. Ekeroth. 3. L. F. Schmidt.

Det Davidsenske Legat, 2 Portioner paa 10 Rd. hver, tillægges Disciplene H. G. S. Sabroe og H. C. Møller.

Af det Flensborgske Legat tilkjendtes, overensstemmende med Fundatsen, efter fuldendt Aars-

prøve 1863 efternævnte Disciple de vedføjede Flidsbelønninger:

P. Sveistrup: Oehlenschlägers Tragedier i eet Bind.

J. M. Secher: Ewalds udvalgte Skrifter, udg. af Lichenberg.

G. L. Jespersen: Thomsens Vandringer paa Naturvidenskabernes Gebet samt Worsaaes Nordiske Oldsager.

C. A. J. Neergaard: Oehlenschlägers Digterværker i eet Bind.

A. P. H. Birch: Danmarks Folkesagn ved Thiele, 1—3. B.

R. C. Ekeroth: Samme Værk.

Understøttelse af Stipendieoverskudsfonden bevilgedes 7 af Skolens forhenværende Disciple, nemlig Stud. jur. L. Arntzen 80 Rd., Stud. jur. S. C. Sørensen, Stud. theol. S. Th. Mygind, Stud. philol. G. P. H. Borch og Stud. med. H. H. V. Jensen hver 60 Rd., Stud. polit. O. F. S. Wolder og Stud. med. J. C. Federspiel hver 40 Rd.

Under 6te September f. A. har det behaget Hs. Majestæt Kongen paa derom af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet nedlagt allerunderdanigst Forestilling allernaadigst at resolve, „at den Sum af 600 Rd., som Horsens lærde Skoles Stipendieoverskudsfond i Henhold til allerhøieste Resolution af 18de October 1849 har at refundere Skolens Kasse

til Dækning af det Tab, Skolen lider ved Fripladserne i samme, fra 1ste April 1863 at regne forhøies med 900 Rd. til 1500 Rd., og at det tillades Horsens lærde Skole fremtidig i Stipendier at uddele 735 Rd. aarlig istedenfor som hidtil 460 Rd.“

VII. Udtog af Skolens Regnskaber

for Aaret fra 1ste April 1863 til 31te Marts 1864.

A. Den egentlige Skolekasse.

	Indtægt.	Rd.	Sk.
1. Renter af Skolens Kapitalformue		94	„
2. Tiendeindtægter		1,164	1
3. Horsens Kirkers Bidrag		100	„
4. Skolecontingenter		3,045	„
5. Stipendieoverskudsfondens Tilskud		1,500	„
6. Indtægt af Svanes Legat		800	„
7. Tilskud fra den almindelige Skolefond		10,292	48
	Summa Indtægt	16,995	49

	Udgift.	Rd.	Sk.
1. Lærernes Lønninger		12,234	„
2. Inspection og Tilsyn ved Gymnastikundervisningen		150	„
3. Pedellens Løn		124	„
4. Timeundervisning		1,233	30
5. Pensioner		68	5
6. Tilskud til Bibliotheket og videnskabelige Apparater		460	„
7. Bygningernes Vedligeholdelse		477	77
8. Leiendgift for Badelocale		30	„
9. Inventariets Vedligeholdelse		90	„
10. Brændselsforbrødenheder		294	„
11. Belysningsforbrødenheder		65	80
12. Skatter		157	25
13. Regnskabsføringen		300	„

Lateris 15,684 25

14. Forskjellige løbende Udgifter:	Rd.	Sk.
Transport	15,684	25
a. Skoleopvarning (foruden Peddellens faste Løn)	20 Rd.	„ Sk.
b. Rengjøring	139 —	16 —
c. Porto, Protocoller, Skrivematerialier, Afskrivning	97 —	79 —
d. Program	109 —	92 —
e. Andre Udgifter	48 —	2 —
	<hr/>	414 93
15. Disciplenes Øvelse i Riffelskydning	38	62
	<hr/>	Summa Udgift 16,137 84
Sammenholdes hermed Indtægten 16,995		49
fremkommer som Overskud	857	61

B. Legaterne til Skolens Bibliothek.

Indtægt.

1. Renter af en Statsobligation	„	48
2. Jordleie	70	„
3. Teilmanns Legat	20	„
4. Skolekassens Tilskud	460	„
	<hr/>	Summa Indtægt 550 48

Udgift.

1. Underbalance fra forrige Aar	15	37 $\frac{1}{2}$
2. Indkjøbte Bøger og disses Indbinding	458	46
3. Den naturhistoriske Samling	4	58
4. Den physiske Samling	3	14
5. Trykning af en Bibliothekskatalog	108	„
	<hr/>	Summa Udgift 589 59 $\frac{1}{2}$
Sammenholdes hermed Indtægten 550		48
viser sig en Merudgift af	39	11 $\frac{1}{2}$

C. Flensborgs Legat.

Indtægt.

1. Renter af en Statsobligation	„	48
2. Jordleie	64	„
	<hr/>	Summa Indtægt 64 48

	Udgift.	Rd.	Sk.
1. Underbalance fra forrige Aar		19	55½
2. Indkjøbte Bøger og disses Indbinding		52	66
	Summa Udgift	72	25½
Sammenholdes hermed Indtægten		64	48
viser sig en Merudgift af		7	73½

D. Stipendiefonden.

Indtægt.			
Renter af Fondens Kapitalformue		463	77
Udgift.			
1. Oplagte og udbetalte Stipendier		405	"
2. Overført i Stipendieoverskuds-fonden		58	77
	Summa Udgift	463	77

E. Stipendieoverskuds-fonden.

Indtægt.			
1. Beholdning fra forrige Aar		390	79½
2. Renter af Fondens Kapitalformue		1,381	"
3. Andel af Svanes Legat		400	"
4. Tiendeindtægter		437	15
5. Afgiften fra Hansted Hospital		257	28
6. Davidsens Legat		20	"
7. Oplagspenge, udtagne af Sparekassen		285	"
8. Stipendiefondens Overskud		58	77
	Summa Indtægt	3,230	7½
Udgift.			
1. Underbalance ifølge Opgjørelsen af Ousted Sogns Kongetiende for 1862		4	43
2. Davidsens Legat til to Disciple		20	"
3. Udbetalte Stipendier		95	"
4. Extraordinair Understøttelse til en Discipel		75	"
5. Understøttelse til 7 Studerende		400	"
6. Afgivet til Skolekassen		1,690	"
7. Til to Enker i Horsens Kjøbstad		40	"
8. Regnskabsprocenter		59	6
9. Renterestance		58	"
	Summa Udgift	2,441	49
Sammenholdes hermed Indtægten		3,230	7½
fremkommer som Overskud		788	54½

Aarsprøven og Afgangsprøverne 1864

afholdes i følgende Orden:

I. Den skriftlige Prøve.

Onsdagen den 8de Juni.

9—1. VII. Latinsk Version. 4—8. VII. Geometri.
VR. Dansk Stil. VR. Regning.

Torsdagen den 9de Juni.

9—1. VII. Dansk Stil. 4—8. VII. Latinsk Stil.
VR. Dansk Stil. VR. Regning.

Fredagen den 10de Juni.

9—1. VII. Arithmetik. 4—8. VI. Tydsk Stil.

Mandagen den 11te Juli.

8—11. III. Dansk Stil. 8—11. VI. Lat. Stil.
8—10½. V. Matematik. 8—10½. IV R. Eng. Stil.
IV S. Lat. Stil. II. Tydsk Version.
10½—1. V S. Lat. Stil. I. Tydsk Version.
IV. Matematik. 3—5½. V. Tydsk Stil.
3—6½. VI. Dansk Stil. IV. Tydsk Stil.
3—6. III S. Lat. Stil og Version. II. Regning.
I. Dansk Stil.

Tirsdagen den 12te Juli.

8—10½. V S. Lat. Version. 8—10½. VI. Matematik.
IV S. Lat. Version. III. Tydsk Stil.
IV R. Regning. II. Dansk Stil.

- 3—5½. VI. Lat. Version. 10½—1. III R. Eng. Stil.
 I. Regning. 3—6. IV. Dansk Stil.
 3—6. V. Dansk Stil. 3—5½. III. Regning.

II. Den mundtlige Prøve.

Mandagen den 27de Juni.

- Syngestuen. Syngestuen.
 9—1. VII A. Latin. 4—7. VI. Naturhistorie.

Tirsdagen den 28de Juni.

- Syngestuen. 8de Læsestue.
 9—1. VII A. Græsk. 4—7. VI. Geographi.
 4—7. VII A. Religion.

Onsdagen den 29de Juni.

- Syngestuen. 8de Læsestue.
 9—1. VII A. Historie. 9—12. VI. Tydsk.
 3—7. VII A. Matematik. 4—7. VI. Fransk.

Mandagen den 11te Juli.

- Syngestuen. Syngestuen.
 9—11½. VII B. Matematik. 3—4½. III R. Engelsk

Tirsdagen den 12te Juli.

- Syngestuen. Syngestuen.
 9—11½. I. Tydsk. 3—4½. II. Dansk.

Onsdagen den 13de Juli.

- Syngestuen. 8de Læsestue.
 9—10½. VII B. Latin. 9—10. V R. Historie.
 11—1. VI. Græsk. 10—12½. V S. Historie.
 4—5½. II. Fransk. 3—5½. IV. Naturhistorie.
 6te Læsestue. 5te Læsestue.
 9—1. III. Tydsk. 10—12½. I. Religion.
 3—7. III. Geographi. 3—5. V S. Religion.
 6—7. V R. Naturhistorie.

Torsdagen den 14de Juli.

Syngestuen.	8de Læsestue.
9—11 $\frac{1}{2}$. IV S. Latin.	9—11. V S. Geographi.
11 $\frac{1}{2}$ —1. II. Historie.	11—1. VI. Religion.
3—5 $\frac{1}{2}$. I. Historie.	3—4. V R. Geographi.
6te Læsestue.	5te Læsestue.
9—1. III. Historie.	12—1. VII B. Naturlære.
3—5 $\frac{1}{2}$. IV. Religion.	4—6. V S. Tydsk.

Fredagen den 15de Juli.

Syngestuen.	8de Læsestue.
9—11 $\frac{1}{2}$. V S. Latin.	9—1. III. Naturhistorie.
11 $\frac{1}{2}$ —1. II. Geographi.	3—4 $\frac{1}{2}$. VII B. Historie.
6te Læsestue.	5te Læsestue.
9—11 $\frac{1}{2}$. IV. Tydsk.	9—11 $\frac{1}{2}$. I. Dansk.
3—5. V S. Fransk.	3—6. VI. Mathematik.

Løverdagen den 16de Juli.

Syngestuen.	8de Læsestue.
9—12. III. Latin.	9—12. VII A. Naturlære.
12—1. V R. Dansk.	3—4. VII B. Religion.
3—5 $\frac{1}{2}$. V. Græsk.	4—6 $\frac{1}{2}$. I. Geographi.
6te Læsestue.	
9—10. IV R. Historie.	
10—12 $\frac{1}{2}$. IV S. Historie.	
3—4 $\frac{1}{2}$. II. Tydsk.	
5—6. IV R. Dansk.	

Mandagen den 18de Juli.

Syngestuen.	8de Læsestue.
9—10 $\frac{1}{2}$. VII B. Græsk.	9—1. III. Fransk.
10 $\frac{1}{2}$ —1. IV S. Græsk.	3—6. VII A. Hebraisk.
3—5. VI. Historie.	
5—6. V R. Tydsk.	

6te Læsestue.

9—11. V S. Naturhistorie

11—12½. II. Religion.

3—7. IV. Mathematik.

Tirsdagen den 19de Juli.

Syngestuen.

8de Læsestue.

9—11. VI. Latin. 9—12½. V S. Mathematik.

11—12½. II. Naturhistorie. 3—4½. V R. Mathematik.

3—4. VII. B. Hebraisk. 4½—7. IV. Fransk.

6te Læsestue.

9—1. III. Religion.

Onsdagen den 20de Juli.

Syngestuen.

8de Læsestue.

9—11½. IV. Geographi. 9—1. III. Dansk.

6te Læsestue.

9—11½. I. Naturhistorie.

Torsdagen den 14de Juli Eftermiddag Kl.

6—7, afholdes Gymnastikprøven.

Fredagen den 15de Juli, Eftermiddag Kl.

6—7, afholdes Sangprøven.

Torsdagen den 21de Juli om Formiddagen
Kl. 9 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte
Disciple.

Fredagen den 22de Juli om Formiddagen
Kl. 11 bekendtgøres Prøvernes Udfald, hvorefter
Sommerferien tager sin Begyndelse.

Tirsdagen den 23de August begynder Un-
derviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes
herved Disciplenes Fædre og Foresatte samt Enhver,
som interesserer sig for Skolens Virksomhed.